

Ἐκ τῶν οὐς. γερο- καὶ ξεκούτης.

Ἀτομον μεγάλης ἡλικίας τὸ ὁποῖον ἔχασε τὴν διαύγειαν τοῦ πνεύματός του, παράξενον καὶ ἰδιότροπον καὶ τοῦ ὁποῖου οἱ λόγοι δὲν ἔχουν λογικὸν εἰρμόν πολλαχ. Ἦρθ' ὁ γεροξεκούτης ὁ μπάρμπας μου ἔπο' τὴ Χορεύτρα (ὄν. χωρίου) Πελοπν. (Παιδεμ.) Διάκ' ὁ γεροξεκούτης ὁ μηλαδερφός μου τὴν Τραγάνα καὶ δὲν τὸ λέει νὰ γυρίσῃ στὸ ῥημαδιακό του τὸ σπῖτι του (διάκε τὴν Τραγάνα = μετέβη εἰς τὸ χωρίον Τραγάνα, μηλαδερφός = ἑτεροθαλὴς ἀδελφός) Πελοπν. (Γαργαλ.) Ντίπ γιουξικουτ' εἰσι, κακουμοίρ' μ'; Στερελλ. (Ἀχυρ.). Συνών. γεροξεκουτιάρης, γεροξούρας, γεροπαρалуμένος, γεροπαράλυτος, ξεκούτης, ξεκουτιάρης.

γεροξεκουτιάζω πολλαχ. γερουξικουτιάζου Στερελλ. (Ἀχυρ.) Μέσ. γεροξεκουτιάζουμαι πολλαχ.

Ἐκ τοῦ οὐς. γεροξεκούτης.

Καθίσταμαι κρονόληρος γέρον ἐνθ' ἄνωτ.: Ὅσο πάει καὶ γεροξεκουτιάζει ἡ θειά-Τασώ Πελοπν. (Γαργαλ.) Ὁ Τέλης ὁ Χρυσαντάκης κατὰπесе ἔς τὸ κρεββάτι κι ὅπως ἔχει γεροξεκουτιάζει εἶναι νὰν τότε κλαῖς τὸν κακομοίρη Πελοπν. (Παιδεμ.) Ὅσο μπάου κι γιουξικουτιάζου Στερελλ. (Ἀχυρ.) Πάει, γιουξικουτ' γιὰς οὐ Πίπης (= Σπυρίδων) αὐτόθι. Γεροξεκουτιάζστηκες, μωρὲ κοντρούλη, καὶ δὲν ξέρεις τί λές καὶ τί κάνεις! (κοντρούλη = δυστυχισμένη) Πελοπν. (Γαργαλ.)

γεροξεκουτιάρης ὁ, πολλαχ. γιουξικουτιάρ' Θεσσ. (Ἀγναντ. Βαθύρρ. Κακοπλεύρ. κ.ά.) Ἡπ. (Ἀγναντ. Καταρρ. Πράμαντ. κ.ά.)

Ἐκ τοῦ οὐς. γέρος καὶ τοῦ ἐπιθ. ξεκουτιάρης.

Γεροξεκούτης, ὁ βλ., πολλαχ. Διάκ' ὁ γεροξεκουτιάρης ὁ Θανασουλόγιαννης καὶ πῆρε τὸ τραῖ τῆς Πουλίτσας καὶ τὸ ἔσφαξε κάτω ἔς τὴν Ἀθρονόβρουση (διάκε = πῆγε, τραῖ = τραγὶ) Πελοπν. (Κοντογόν.) Γιά τ'ρα, γιά τ'ρα, μωρὲ, τὸ γεροξεκουτιάρη τί πῆγε κ' ἔκανε! (γιά τ'ρα = ἰδέ, γιά κοίταξε) Πελοπν. (Γαργαλ.) Ἐνας γεροξεκουτιάρης δεσπότης ἀράδιαζε τοῦ Ἀλέξη... ρητὰ τῆς Ἀγίας Γραφῆς καὶ στίχους τοῦ Εὐριπίδη Ἰ.Δραχούμ., Ὅσοι ζωνταν.2, 91. || Ἄσμ.

— Ἀπόψε τὰ μεσάνυχτα ἦρθα ἔς τὴν κάμαρά σου, σὲ γέλασα, σὲ φίλησα κι ἄλλος δὲ θὰ σὲ πάρη.

— Καμάρ' τὸ χεῖς, ρὲ κερατᾶ, ρὲ γεροξεκουτιάρη!

Πελοπν. (Ὀλυμπ.). Συνών. βλ. εἰς λ. γεροξεκούτης.

γεροξεμωραμένος ὁ, σύνθηθ. γιουξικουραμένους ἐνιαχ. βορ. ἰδιώμ.

Ἐκ τοῦ οὐς. γέρος καὶ τῆς μετοχ. ξεμωραμένος.

1) Γεροξεκούτης, ὁ βλ., σύνθηθ. 2) Σκωπτικῶς, ἀνὴρ προκεχωρημένης ἡλικίας σύνθηθ.

γεροξούρας ὁ, σύνθηθ. γεροξούρης Ἀθῆν. Κρήτ.

Ἐκ τῶν οὐς. γέρος καὶ ξούρας.

1) Γεροξεκούτης, ὁ βλ., σύνθηθ. 2) γεροξεμωραμένος 2, ὁ βλ. σύνθηθ.: Ἀὶ νὰ χαθῆς γεροξούρα! σύνθηθ. Διάκε ὁ γεροξούρας ὁ μπάρμπας μου ἔς τὸ Λαγκούβαρδο καὶ δὲν τὸ κουνάει ἀποκεικάτου νὰ ῥθῃ ἔς τὸ ῥημαδιακό του τὸ σπῖτι (δὲν τὸ κουνάει = δὲν κινεῖ τὰ πόδια του, δὲν ἀποφασίζει νὰ μετακινήθῃ) Πελοπν. (Γαργαλ.) Δὲ ἀρέπεται ὁ γεροξούρας! Ἰθάκ. Καὶ δὲ μοῦ λές ἑδᾶ, θέλει τότε αὐτὴ τὸ γεροξούρη; Κρήτ.

γεροπαλαβὸς ἐπιθ., Πελοπν. (Ἀρκαδ. Γαργαλ. Δίβρ. Μεσσην. κ.ά.)

Ἐκ τοῦ οὐς. γέρος καὶ τοῦ ἐπιθ. παλαβός.

Γεροξεκούτης, ὁ βλ., ἐνθ' ἄν.: Ἦρθ' ὁ γεροπαλαβὸς ὁ μπάρμπας μου καὶ τοὺς ἀλῶνισε (= ἐξεδίωξε) Γαργαλ. Τί μᾶς χωρέθηκες, γεροπαλαβέ; Ἀὶ ἔς τὴ δουλειά σου! (τί μᾶς χωρέθηκες = γιατί μᾶς ἐνοχλεῖς) Δίβρ.

γεροπαλαιῦκός ἐπιθ., Πελοπν. (Ἀρκαδ. Γαργαλ. Μεσσην. Κοντογόν. κ.ά.) - Κ.Πασαγιάνν., Μοσκ., 40 — Λεξ. Μπριγκ.

Ἐκ τοῦ οὐς. γέρος καὶ τοῦ ἐπιθ. παλαιῦκός.

Ὁ λίαν προκεχωρημένης ἡλικίας καὶ συγχρόνως μεγάλην ἔχων γνῶσιν καὶ πείραν τοῦ παρελθόντος γέρον ἐνθ' ἄν.: Μολόγας ὁ Γιάννης ὁ Φουσιάνης, πού 'ν ὁ γεροπαλαιῦκός τοῦ χωριοῦ, πῶς οἱ φευγόδοικοι κρυβόντανε ἔς τὸ Κρονόρρεμα (μολόγας = διηγῆτο, φευγόδοικοι = ληστοφυγόδοικοι) Κοντογόν. Οἱ γεροπαλαιῦκώτεροι, πού ἀνέβασαν τὴν βάρδια ἔς τοῦ Βενετσάνου τὸν καιρό, ἀνατρίχιαζαν κι ἐκεῖνοι ἔς τ' ἄκουσμά της (ἀνέβασαν τὴ βάρδια = ἐφρούρουν) Κ.Πασαγιάνν., ἐνθ' ἄν.

γεροπάλαλος ὁ, Πόντ. (Τραπ.)

Ἐκ τοῦ θέμ. γερο- καὶ τοῦ ἐπιθ. παλαλός.

Γεροντοπάλαλος, ὁ βλ.

γεροπαλλήκαρος ὁ, Ἡπ. — Α.Βαλαωρ., Ἔργα 2, 66. Ἐκ τοῦ θέμ. γερο- καὶ τοῦ οὐς. παλλήκαρος.

Γέρον γενναῖος: Ποίημα.

Σ' ἓνα κοντρί θεόχτιστο κάθεται διπλοπόδι

ἓνας γεροπαλλήκαρος, ὁ Κίτσος ὁ Σουλιώτης

Α.Βαλαωρ., ἐνθ' ἄν.

γεροπάντρεμα τό, Θράκ. (Σαρακκλ.)

Ἐκ τοῦ θέμ. γερο- καὶ τοῦ οὐς. πάντρεμα.

Γεροντοπαντρεῖα, ὁ βλ.: Ἐ παππᾶ, αὐτὰ ἔχ'να τὰ γεροπαντρέματα, τὰ γεροκονουλῶματα... μασκαράλικο, μὰ χρειάζομενο. Συνών. γεροντοπαντρεῖα.

γεροπαππᾶς ὁ, πολλαχ. γιουπαππᾶς βόρ. ἰδιώμ. γερόπαππας πολλαχ. γερόπαπ-ῆας Κύπρ. γιρόπαππας Στερελλ. (Βοστιν.)

Ἐκ τοῦ θέμ. γερο- καὶ τοῦ οὐς. παππᾶς. Ὁ ἀναβιβασμὸς τοῦ τόνου κατὰ μετρικὴν ἀνάγκην καὶ κατ' ἀναλογίαν πρὸς τὰ ὅμοια ζουρλόπαππας, τρελλόπαππας.

Ἰερεὺς γηραλέος πολλαχ.: Εἶδε τὰ χάλια οὐ γιρόπαππας κι πῆρι τ' νύφ' τ' κι ἀλλ'νοὺς ἀκόμα κι πῆγαν ἔς τ' Μαλαντρίβ' κ' ἔσκαφαν ἔς τοῦ μ'σουστρουγᾶ (=τὸ μέσον τῆς στρουγγᾶς) Στερελλ. (Βοστιν.) || Ἄσμ.

Ἐγύρισε ὁ Κωσταντᾶς ἔς τὴν ἐκκλησὶν τῶν παῖ.

Εἶδεν ἓναν γερόπαπ-ῆαν τῶν-μέσα τῶν ἐμουρμούραν Κύπρ.

Κομμάτιν ξεροτήανον | νὰ φᾶμεν τῶν νὰ φύωμεν,
τῶν ἔρκεται ὁ γερόπαπ-ῆας | μὲ τὴν ἀγιαστούραν του αὐτόθι.

γεροπαππούλης ὁ, Πελοπν. (Γαργαλ. Βερεστ. Δίβρ. Κίτ. Μάν.) — Γ.Βλαχογιάνν., Γῦρος ἀνέμ., 15 γιουπαππούλης Εὐβ. (Ἀκρ. κ.ά.) Στερελλ. (Αἰτωλ. κ.ά.)

Ἐκ τοῦ θέμ. γερο- καὶ τοῦ οὐς. παππούλης.

1) Ὁ πάππος κατ' ἐννοίαν θωπευτικὴν Στερελλ. (Αἰτωλ.) Πελοπν. (Γαργαλ. Δίβρ.) — Γ.Βλαχογιάνν., ἐνθ' ἄν.: Τὸν

ἄρμυξίς τοῦ γιρουπαππούλ' (τοὺν ἄρμυξίς = τοῦ πῆρες ὅλα τὰ χρήματα) Αἰτωλ. Ἀκουστικά τό 'χω ἀπὸ τὸ γεροπαππούλη μου κι αὐτὸς ἀπ' τὸ δικό του Γ. Βλαχογιάνν., ἐνθ' ἄν. 2) Κληρικὸς, ἱερεὺς ἢ μοναχὸς, προκεχωρημένης ἡλικίας, κατ' ἔννοιαν θωπευτικὴν καὶ εἰς ἐνδειξιν σεβασμοῦ Εὐβ. (Ἄκρ. κ.ά.) Πελοπν. (Κίτ. Μάν.) Γιὰ ποῦ, καλὴ ὥρα, γιρουπαππούλ'; Ἄκρ. Τὴν εὐκὴ σου, γεροπαππούλη! Κίτ. Μάν.

γεροπαππούς ὁ, πολλὰχ. γιρουπαππούς βόρ. ιδιῶμ. Ἐκ τοῦ θέμ. γερο- καὶ τοῦ οὐς. παππούς.

Γεροπαπούλης 2, τὸ ὅπ. βλ.: Τώρα ποὺ κοιμήθ' κα, 'νιρεῦ'κα πὼς ἦρθι ἕνας γιρουπαππούς μὴ μνιὰ πατιρίτσα Στερελλ. (Φθιώτ.)

γεροπαρалуμένος ὁ, πολλὰχ.

Ἐκ τοῦ θέμ. γερο- καὶ τοῦ παρалуμένος, μετοχ. τοῦ ρ. παρалуώ.

Ὁ γέρον ὁ ὅποιος διάγει ζωὴν ἐκλυτον πολλὰχ. Αὐτὸς εἶναι ἕνας γεροπαρалуμένος! πολλὰχ. Ὁ κόσμος μὲ κατηγορεῖ ὅτι εἶμαι ἕνας γεροπαρалуμένος κι ὅτι ἐσπατάλησα ὅλην μου τὴν ζωὴν καὶ τὴν περιουσίαν 'ς τίς γυναικὲς Περιοδ. Σφαῖρα 3,133.

γεροπαράλυτος ὁ, πολλὰχ.

Ἐκ τοῦ θέμ. γερο- καὶ τοῦ ἐπιθ. παράλυτος.

Γεροπαράλυμένος, τὸ ὅπ. βλ., πολλὰχ.: Ὁ γεροπαράλυτος μονολαίνεται καὶ παθαίνει χ'νέρια ἀπ' ἀγάπη Πελοπν. (Κλειτορ.) Πάει ὁ γεροπαράλυτος καὶ κάνει ἀργολαβίες μὲ τὰ κορίτσα (κάνει ἀργολαβίες = ἐρωτοτροπεῖ) Πελοπν. (Γαργαλ.)

γεροπαραξενιά ἡ, πολλὰχ.

Ἐκ τοῦ οὐς. γεροπαραξενός.

Ἰδιότροπος καὶ παράλογος συμπεριφορὰ γέροντος. Χωριστὰ ὅσα τοῦ κόστιζαν τὴν αὐτοὶ μὲ τίς ἀρρώστειες, τίς δαίαιτες, τὰ δυναμωτικά καὶ τίς γεροπαραξενιές. Γ. Ξενόπ., Πλούσ. καὶ φτωχ., 204.

γεροπαράξενος ὁ, πολλὰχ.

Ἐκ τοῦ θέμ. γερο- καὶ τοῦ ἐπιθ. παρὰξενός.

Ὁ ἰδιότροπος καὶ ἔχων παραλόγους ἀπαιτήσεις γέρον πολλὰχ.: Τί τρανᾶει ἡ ἐρμούλα κι ἀραχνούλα μὲ τὸ γεροπαράξενον τὸν πεθερό της ἕνας Θεὸς τὸ ξέρει (ἡ ἐρμούλα κι ἀραχνούλα = ἡ ἐρημη καὶ δυστυχισμένη) Πελοπν. (Γαργαλ.) Πότε θὰ γυρίσῃ ὁ πατέρας της ἀπὸ τὴν ταβέρνα, ὁ γεροπαράξενος, μεθυμένος, γιὰ νὰ φᾶνε οἱ δυό τους σὰν τοὺς κούκλους; Γ. Ξενόπ., Πλούσ. καὶ Φτωχ., 33.

γεροπατέρας ὁ, πολλὰχ., γιρουπατέρας βόρ. ιδιῶμ.

Ἐκ τοῦ θέμ. γερο- καὶ τοῦ οὐς. πατέρας.

1) Γέρον πατήρ, πατήρ εἰς προκεχωρημένην ἡλικίαν πολλὰχ. 2) Πατήρ κατ' ἔννοιαν θωπευτικὴν πολλὰχ. Συγνών. γέρος 2. 2) Ὡς προσφώνησις νέου πρὸς ἡλικιωμένον, προκαλοῦντα τὸν σεβασμὸν πολλὰχ.

γεροπεθερός ὁ, Πελοπν. (Βερεστ. Γαργαλ. Δίβρ. Κλειτορ. κ.ά.)

Ἐκ τοῦ θέμ. γερο- καὶ τοῦ οὐς. πεθερός.

Πεθερός εἰς μεγάλην ἡλικίαν, ἡλικιωμένος ἐνθ' ἄν.: Κάθετα ὁ γεροπεθερός της 'ς τὸ σπῖτι καὶ τῆς βαστάει τὰ

παιδιὰ κ' ἐκείνη μὲ τὸν ἄντρα της πᾶνε 'ς τὰ μεροδούλια Γαργαλ. Πέθαν' ὁ γεροπεθερός της καὶ τοὺς κοπήκανε τὰ χέρια, ποὺ τοὺς ἦτανε ἕνα μεγάλο βόηθιο 'ς τὸ σπῖτι τους (τοὺς κοπήκανε τὰ χέρια = ἐστερήθησαν ἀπὸ ἐργατικὰς χειρὰς) Βερεστ. Καὶ θὰ πιανόσαντε ἀκόμα νύφη καὶ πεθερά, ἂν δὲν ἐρχότανε νὰ-ν-τίς μορώσῃ ὁ γεροπεθερός (θὰ πιανόσαντε = θὰ ἐχειροδίκουν, θὰ ἐπιάνοντο 'ς τὰ χέρια' νὰ τίς μορώσῃ = νὰ τίς ἡσυχάσῃ) Κλειτορ.

γεροπέμπερος ὁ, Κύπρ.

Ἐκ τοῦ θέμ. γερο- καὶ τοῦ οὐσιαστικοποιηθέντος ἐπιθ. πέμπερος. Τὸ γερο- κατ' ἔννοιαν ἐπιτακτικὴν. Πβ. γεροντόγερος, γεροπλιάκος, γεροκοῦσαλο, γεροσαράβαλο, γεροσάψαλο.

1) Γηραλέος κριός. 2) Σκωπτικῶς, ὁ ἐσχατόγηρος ὁ ὁποῖος προσποιεῖται τὸν νέον: Ἐν ἀντρέπεται τὰ μοῦτρα του ὁ γεροπέμπερος τσ' ἦρτεν νὰ πειράξῃ τὴν γοπελοῦσαν!

γεροπεῦκος ὁ, Πελοπν. (Βούρβουρ.) Κύπρ. (Καλοπαναχ. Μουτουλ. Πεδοῦλ. Πρόδρομ. κ.ά.) — Κ. Παλαμ., Γράμματ., 2,182. Π. Βλαστ., Ν. Ἔστ. 19 (1935), 47 γιρουπεῦκος Εὐβ. (Ἄκρ.) γερόπευκος Γ. Στρατήγ., Τί λέν τὰ κύμ., 55.

Ἐκ τοῦ θέμ. γερο- καὶ τοῦ οὐς. πεῦκος.

Πεύκη γηραιά, μὲ ἐκτεινομένους κλώνους, κορμὸν χονδρὸν καὶ σκιὰν παχεῖαν ἐνθ' ἄν.: Ἰσια πᾶνον τὴν ῥάχη θὰ βρῆς ἕναν γεροπεῦκο μὲ παχὺν ἥσκιο Βούρβουρ. Ἦταν ἕνας γεροπεῦκος 'κεῖ κοντὰ 'ς τὸν ῥέμα, θηρίους τρακόσια πρόβατα στάλ'ζαν 'ς τὸν ἥσκιον τ' Ἄκρ. Ἀκούμψησα καθιστὸς σὲ διπλανὸ γεροπεῦκο Π. Βλαστ., ἐνθ' ἄν. || Ποιήμ.

Ἦταν παλιὸ γερόπευκο καθότανε γεράκι καὶ γιὰ τὴν κυνηγιάρα του παινεύονταν ζωὴ Γ. Στρατήγ., ἐνθ' ἄν.

Θυμᾶσαι; ὁ γεροπεῦκος μας τραγουδιστᾶδες εἶχε Κ. Παλαμ., ἐνθ' ἄν.

γεροπίσκοπος ὁ, Κύπρ.

Ἐκ τοῦ θέμ. γερο- καὶ τοῦ οὐς. ἐπίσκοπος, παρὰ τὸ ὅπ. καὶ πίσκοπος.

Ἀρχιερεὺς γηραλέος: Ἄσμ.

Ἐξεκουμπιάστην κάζακ-κας τζ' ἐφάνην τὸ βυζίν της! Παπᾶς τὸ εἶεν τζ' ἔλαβεν, δικάκος τζ' ἐπικουπ-πίστην, ὡς τζ' ἕνας γεροπίσκοπος ἔβκην ποὺ τὸ θρονὶν του (ἔλαβεν = ἐβλάβη, ἐπικουπ-πίστην = ἔπεσε πρὸς τὰ ἐμπρός).

γεροπλάτανος ὁ, πολλὰχ. γιρουπλάτανος βόρ. ιδιῶμ.

Ἐκ τοῦ θέμ. γερο- καὶ τοῦ οὐς. πλάτανος.

Πλάτανος μεγάλῃς ἡλικίας, μὲ πολλοὺς καὶ ἐκτεταμένους κλώνους καὶ κορμὸν παχὺν καὶ γηραλέον: Χάμου 'ς τὴν ῥίζα τοῦ γεροπλάτανου ποὺ 'ναι ξερβὰ ποὺ τὸ μύλο τοῦ Μαθιό-π'λου βγαίνει 'να κοῦο νερό, ποὺ, ἅμα πιῆς, πέφτουνε τὰ δόντια σου ποὺ τὴν κρυάδα Πελοπν. (Παιδεμέν.)

γεροπλιάκος ὁ, Ἦπ. (Ἰωάνν. κ.ά.) γιρουπλιάκος

Ἦπ. (Ζαγόρ. Κουκούλ. κ.ά.) Στερελλ. (Φθιώτ.)

Ἐκ τοῦ θέμ. γερο- καὶ τοῦ οὐς. πλιάκος (= γέρον). Διὰ τὴν σύνθεσιν πβ. γεροντόγερος, γεροπέμπερος. Βλ. καὶ Ἰω. Καλλέρ., Ἀθηνᾶ 55 (1951), 366.

